

27 856

Oprichting Stichting Fonds voor programmering- en marketingondersteuning voor podia**Nr. 2****VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG**

Vastgesteld 2 oktober 2001

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 2 oktober 2001.

Het oordeel dat de voorgenomen rechtshandeling een voorafgaande machtiging bij de wet behoeft kan door een van beide Kamers worden uitgesproken uiterlijk op 16 oktober 2001.

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen¹ hebben enkele fracties de behoefte over de brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (Van der Ploeg) van 5 juli 2001 inzake de beleidsreactie op het rapport-Haks en aanmelding van de oprichting van de «Stichting Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning voor Podia» (27 856 nr. 1) enkele vragen en opmerkingen aan de staatssecretaris voor te leggen. Bij brief van 2 oktober 2001 heeft de staatssecretaris deze beantwoord.

Vragen en opmerkingen van leden van de PvdA-fractie

De leden van de fractie van de PvdA hebben de brief van 5 juli 2001 van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen met belangstelling gelezen. De stimulering van de samenhang tussen podia en podia-aanbieders kan een interessant instrument zijn voor de uitbreiding van de mogelijkheden voor publiekbereik, en heeft op bijvoorbeeld de poppodia zijn diensten al bewezen. Echter, een aantal formele en inhoudelijke punten zijn nog zo onhelder dat aarzeling blijft bestaan over de invoering van het fonds in deze vorm en op dit moment. Wij hebben behoefte aan meer informatie en meer duidelijkheid en willen daartoe nog enkele vragen stellen.

De brief van de staatssecretaris dient niet alleen als een reactie op het rapport-Haks, maar ook als de aanmelding bij beide Kamers van de Staten-Generaal van de oprichting van een stichting als bedoeld in artikel 9 van de Wet op het specifieke cultuurbeleid, met als naam «Stichting Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning voor Podia». Hoewel de aanmelding op artikel 9 Wet op het specifieke cultuurbeleid wordt gebaseerd, is in de Kamer gekozen voor een voorhang volgens de uitgangspunten van de Comptabiliteitswet. Welke wet moet hiervoor gevolgd worden? Wat zijn, behalve het informatierecht voor de Kamer bij een voorhang volgens de Comptabiliteitswet, de andere verschillen en waarom is er voor de Wet op het specifieke cultuurbeleid gekozen? Wat zijn de eventuele consequenties van een voorhang volgens de Comptabiliteitswet voor de andere fondsen vanuit een oogpunt van uniformiteit? En moet de Wet op het specifiek cultuurbeleid niet met artikel 9 Comptabiliteitswet in overeenstemming worden gebracht?

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Van de Camp (CDA), Van der Hoeven (CDA), voorzitter, Rabbae (GroenLinks), Lambrechts (D66), Dittrich (D66), Cornielje (VVD), De Vries (VVD), Dijkema (PvdA), Cherribi (VVD), Rehwinkel (PvdA), Visser-van Doorn (CDA), Wagenaar (PvdA), Belinfante (PvdA), ondervoorzitter, Kortram (PvdA), Ross-van Dorp (CDA), Hamer (PvdA), Nicolai (VVD), van Bommel (SP), Barth (PvdA), Halsema (GroenLinks), Örgü (VVD), Eurlings (CDA), Slob (ChristenUnie) en Van Splunter (VVD).

Plv. leden: Schimmel (D66), Mosterd (CDA), Atsma (CDA), Harrewijn (GroenLinks), Bakker (D66), Ravestein (D66), E. Meijer (VVD), Van Baalen (VVD), Valk (PvdA), Udo (VVD), Van der Hoek (PvdA), De Pater-van der Meer (CDA), De Cloe (PvdA), Gortzak (PvdA), Molenaar (PvdA), C. Cörüz (CDA), Spoelman (PvdA), Passtoors (VVD), Poppe (SP), Arib (PvdA), Vendrik (GroenLinks), Rijpstra (VVD), Wijn (CDA), Stellingwerf (ChristenUnie) en Blok (VVD).

Voldoet de instelling van het fonds aan de binnenkort te behandelen Kaderwet ZBO's, waar de andere fondsen onder zullen vallen? Moeten de fondsen dan niet bij wet ingesteld worden opdat het voorgestelde enumeratiestelsel geëffectueerd kan worden? Is het niet beter een publiekrechtelijk fonds op te richten in plaats van een privaatrechtelijke vorm te kiezen? En zou ook dat niet voor alle andere fondsen moeten gelden?

Het argument dat er weinig draagvlak is voor opname van het programmering- en marketingfonds binnen het Fonds voor de Podiumkunsten achten de leden van de fractie van de PvdA niet sterk. Te meer niet omdat samenwerking noodzakelijk is, en afstemming een eerste vereiste. Profilering kan heel goed binnen het Fonds voor de Podiumkunsten, zoals dat ook het geval is met het Fonds voor de Amateurkunst. Daarvoor is een eigen bestuurlijke identiteit niet noodzakelijk. En waarom is een eigen bestuur onontbeerlijk voor deelname van de provincie? Want hoe zeer de leden van de fractie van de PvdA bestuurlijke deelname van IPO en VNG toejuichen, het Actieplan Cultuurbereik beschikt toch ook niet over een eigen bestuur terwijl het wel geld van de gezamenlijke overheden kan besteden? En er kunnen toch ook in het bestuur van het Fonds voor de Podiumkunsten vertegenwoordigers van IPO en VNG benoemd worden, evenals in de Raad voor Cultuur, zoals ook door de leden van de PvdA-fractie is bepleit?

De staatssecretaris stelt voor om te onderzoeken of nadere integratie van de werkorganisaties van beide fondsen mogelijk is, evenals afstemming in de procedures en een gedeeld budget. Pleit dit niet juist voor opname in het Fonds voor de Podiumkunsten? Evaluatie van dit onderwerp voor de cultuurnota 2004 – 2008 is in feite nauwelijks mogelijk, omdat bij de voorbereidingen voor die nota de subsidieaanvragen ook voor de fondsen uiterlijk in december 2003 ingeleverd zullen moeten worden, dan wel zoveel eerder als de nieuwe structuur vereist. Kan de staatssecretaris de voor- en nadelen nog eens helder naast elkaar zetten? De leden van de PvdA-fractie aarzelen over de transparantie van de besluitvorming bij de voorgestelde structuur, waarin genre-instituten, consultants, het programmering- en marketingfonds en andere fondsen allemaal samen moeten werken.

Wanneer voornamelijk samenwerkingsverbanden subsidie aanvragen, is een bezetting van 7 fte voldoende. Hoe moet dat echter als ook podia zelfstandig subsidie gaan aanvragen? Wat is de budgettaire ruimte om tot een noodzakelijk grotere bezetting te komen bij een besteedbaar bedrag van maximaal 10% van het fondsinkomen? En hoe realistisch is het opzetten van dit fonds dan?

Het budgettaire kader van 9,5 miljoen gulden aan rijksmiddelen komt voor meer dan de helft uit reeds bestaande fondsen. De toevoeging die de staatssecretaris overweegt bestaat ook uit geld wat bij het Fonds voor de Podiumkunsten al aanwezig is en voor programmeringdoeleinden wordt gebruikt. Wat is de toegevoegde waarde van het programmering- en marketingfonds? Moet het Fonds voor de Podiumkunsten niet ook leren om multidisciplinair te werken? En hadden de vragen niet moeten zijn: «wat willen we bereiken, wat moeten we daarvoor doen en wat kost het?» En wat zouden de antwoorden dan geweest zijn, mede gezien de kop in het rapport-Haks «Een (nog) te bescheiden ambitie en maatwerk»? En geldt mutatis mutandis niet hetzelfde voor het nieuwe genre-instituut kamermuziek?

De staatssecretaris heeft de conceptstatuten bijgevoegd waarin in artikel 2.2 beschreven staat hoe het stimuleren van verscheidenheid op de Nederlandse podia bereikt moet worden, namelijk door programmering «waaraan meerjarige samenwerkingsverbanden ten grondslag liggen en voor vernieuwing van publiek- en marketingstrategieën.» Betekent dit dat individuele podia geen subsidie kunnen aanvragen, zoals nu wel het geval is? Wat is het effect daarvan voor de kleinschalige podia die alleen met

aanvullende subsidies hun programmering mogelijk kunnen maken? En hoe kan de staatssecretaris verzekeren dat de regeling juist de kleinschalige podia zal ondersteunen, als hij schrijft dat de kleinschalige podia profijt hebben gehad van de bestaande praktijk en dat de overgang naar de nieuwe situatie onzekerheden met zich meebrengt?

Wat zal het effect zijn van de beperking van maximaal drie jaar financiële ondersteuning voor de kleinschalige podia? Waarom denkt de staatssecretaris de subsidieafhankelijkheid na drie jaar te kunnen verminderen? En waarom denkt de staatssecretaris dat de andere overheden dan structurele subsidies zullen betalen? Is de staatssecretaris bereid de in het rapport-Haks voorgestelde tenminste jaarlijkse monitoring juist voor het kleinschalig aanbod te doen? En wil hij bij een effect wat te zeer nadelig blijkt te zijn voor de kleinschalige podia, de regelingen herzien?

Op 1 september 2001 hadden de podia geïnformeerd moeten zijn over de regelingen (merendeels overgangsregelingen) voor 2002 – 2003. In december 2001 moet een directeur zijn aangesteld. Hoe moet het tijdspad nu ingevuld worden, gezien de vertragingen? En welke gevolgen heeft dit voor de podia?

Het fonds beoogt de afname van aanbod te stimuleren. Waarom is van de doelstelling in het rapport-Haks om waar mogelijk een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de inkomens en rechtspositie van podiumkunstenaars, in de brief van de staatssecretaris niets terug te vinden? Op welke verbeteringen wordt gedoeld? Juist in het kleinschalig aanbod en in de minder toegankelijke genres zoals jazz, maar ook in de popmuziek, zijn de grenzen tussen beroep- en amateurkunstenaars vaak glijdend. Zouden de in het rapport-Haks gesuggereerde hogere uitkoopsommen ook werkelijk gerealiseerd kunnen worden? Nu kunnen veel musici niet van hun werk leven. Zou ook hier niet een onderzoek op zijn plaats zijn om betere afspraken te kunnen maken ten aanzien van gages en betalingen?

Vragen en opmerkingen van leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris. Ook zij vinden dat een nieuwe en stevige impuls moet worden gegeven aan de culturele ambities van de podia door hen te ondersteunen bij het programmeren van een gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig aanbod en het bereiken van een groot en divers publiek daarvoor. Zij hebben nog wel een aantal vragen. Kan de staatssecretaris meer specifiek aangeven waaruit het budgettaire kader voor het fonds is opgebouwd?

Kan de staatssecretaris aangeven wat de consequenties zijn voor het Fonds voor de Podiumkunsten van het overhevelen van het nog nader vast te stellen bedrag van het Fonds voor Podiumkunsten naar het programmeringsfonds? Hoe verhoudt dat bedrag zich tot het gedeelde budget van de circa 3 miljoen gulden die genoemd wordt op pagina 3 van de brief?

Wat is volgens de staatssecretaris het gevolg voor de taakuitoefening van de huidige instanties van het gebruik van 4,5 miljoen gulden voor het nieuwe fonds van hun bestaande middelen?

Kan de staatssecretaris al meer duidelijkheid geven over de besluitvorming van de provinciale overheden ten aanzien van het beschikbaar stellen van het bedrag van 1,4 miljoen gulden?

Hoe staat de staatssecretaris tegenover het voorstel van de Raad om ten aanzien van de subsidieregeling te voorzien in meer dan één uniforme subsidieregeling waarbij de criteria zijn aangepast aan de aard van de kleinschalige podia en podiumkunstaanbieders?

De leden van de VVD-fractie ondersteunen het plan van de heer Haks om consulenten in het leven te roepen. Evenals de Raad zijn de leden van de VVD-fractie van mening dat behoedzaamheid geboden is. Het is daarom goed dat de staatssecretaris zich nog nader laat informeren. De staatsse-

cretaris is in zijn brief niet duidelijk over of hij daarbij de suggestie van de Raad om de variëteit van de consultants te waarborgen, mee zal nemen. Kan de staatssecretaris daar duidelijkheid over geven?

Vragen en opmerkingen van leden van de CDA-fractie

Met instemming hebben de leden van de fractie van het CDA kennisgenomen van het plan van de staatssecretaris om via een apart fonds de podia te ondersteunen in hun programmering en marketing. Vooral de aandacht die de staatssecretaris schenkt aan de kleinschalige podia is verheugend, evenals de aandacht voor de regio. Dat de VNG en het IPO zo nauw betrokken worden bij bijvoorbeeld de voordracht voor het fondsbestuur, kan de relatie tussen de landelijke, de provinciale en de lokale overheid enerzijds en de betrokkenen podia en artiesten anderzijds alleen maar ten goede komen. De leden van de fractie van het CDA hebben echter niet alleen maar positieve geluiden om te laten horen.

Door het vestigen van het betreffende fonds in Den Haag komt volgens de staatssecretaris de positie van kleinschalige podia niet in gevaar. De heer Haks echter, beveelt de vestiging van het fonds «buiten de westkant van de Randstad» aan, omdat zijns inziens het merendeel van de kleinschalige podia zich buiten de randstad bevindt. Heeft de staatssecretaris aangaande dit punt overleg gehad met VNG en IPO? Is voor de staatssecretaris vestiging in de directe nabijheid van het fonds van de Podiumkunsten belangrijker dan vestiging in de buurt van de betreffende podia? De staatssecretaris heeft in november 2000 aangegeven dat de expertise zoals die is opgebouwd bij instellingen die dit soort zaken reeds ondernemen, niet verloren mag gaan. Is zijns inziens het bewaren en benutten van deze kennis en ervaring uit het veld voldoende gewaarborgd in het voorliggende plan?

Uit het veld is leden van de fractie van het CDA grote ongerustheid ter ore gekomen over het effect dat dit fonds zal hebben op de podia. Met name de kleinschalige podia, maar ook de kleinschalige artiesten uiten hun bezorgdheid. De staatssecretaris geeft aan «juist de kleinschalige podia te willen ondersteunen», een opmerking die ons niet gerust stelt. Hoe denkt de staatssecretaris te voorkomen dat de kleinschalige podia, en daarmee de kleinschalige acts, vermalen worden tussen de molenstenen van marktwerking en populariteit? Meerdere artiesten zijn zeer kleinschalig begonnen, soms voor jaren achtereen, tot op een zeker moment een doorbraak kwam. Kan de staatssecretaris aangeven wat de invloed zal zijn van het nieuwe fonds op dit soort processen als het regime van het nieuwe fonds een zo bepalende invloed gaat uitoefenen op het podiumbeleid?

De leden van de CDA-fractie hechten aan de laagdrempeligheid van de huidige voorzieningen via het MTN, en zijn enigszins bezorgd dat deze onder het nieuwe fonds zal verminderen. Kan de staatssecretaris hierover zijn mening geven?

In een landelijk dagblad (Volkskrant 4 juli 2001) is de suggestie gewekt dat dit fonds wellicht bedoeld is om via een omweg schaalvergroting in te voeren, om zo op langere termijn de subsidies voor kleinschaliger podia automatisch te verminderen. Kan de staatssecretaris op deze stelling reageren?

Tot slot hebben de leden van de CDA-fractie nog enkele specifieke vragen. Waarom kiest de staatssecretaris ervoor om de oprichting van dit fonds op te hangen aan de Wet Specifiek Cultuurbezit en niet aan de Comptabiliteitswet? Is dit traject slechts gekozen vanwege de beperktere noodzaak om de Tweede Kamer te informeren?

Hoe komt de staatssecretaris tot het bedrag van 3 miljoen gulden dat gedeeld moet worden tussen het Fonds voor de Podiumkunsten en het nieuwe fonds voor programmering- en marketingondersteuning? Als een

van de twee partners in die verdeling nog niet in het leven is geroepen, hoe kan de staatssecretaris dan oordelen over de uitwerking van dat plan? De startdatum van 1 september 2001 is niet gehaald, en een en ander is opgeschoven op het tijdsplan. Aan welke termijnen denkt de staatssecretaris nu om dit fonds in het leven te roepen? Per wanneer worden bijvoorbeeld de begroting en bemensing van het fonds bekend? De doelstelling van het fonds wordt van harte onderschreven door de leden van de CDA-fractie, maar de bezwaren tegen de huidige invulling van het kamervoorstel zijn niet gering. Graag horen wij van de staatssecretaris hoe hij deze reeks van bezwaren denkt weg te nemen.

Vragen en opmerkingen van leden van de D66-fractie

Met belangstelling hebben de leden van de fractie van D66 kennisgenomen van de voorstellen van de staatssecretaris om te komen tot oprichting van een fonds voor programmering- en marketingondersteuning voor podia.

Met de staatssecretaris vinden de leden van D66 dat de verscheidenheid van ons podiumaanbod een kwaliteit is om te koesteren. Het is goed als dit aanbod zijn weg vindt naar een groot en gevarieerd publiek. Overigens mag afname door een groot publiek nooit een absolute voorwaarde zijn voor financiering, wanneer het een kwalitatief hoogstaande productie betreft. Doel zou moeten zijn dat podia en aanbieders van podiumkunst het publiek, dat in beginsel geïnteresseerd is in hun voorstellingen, ook daadwerkelijk naar die voorstellingen weten te trekken. Dan vinden producties misschien niet altijd een *groot* publiek, maar wel hun *eigen* publiek. Podia en aanbieders spannen zich al in voor het zoveel mogelijk bereiken van hun eigen publiek, maar slagen nog niet altijd. De leden van de fractie van D66 vinden dat het fonds voor programmering- en marketingondersteuning hier een steun in de rug kan bieden.

De eerste schakel bij het bereiken van publiek is het versterken van de relatie met en samenwerking tussen podia en aanbieders, de volgende schakel is het *marketen* van voorstellingen bij het potentiële publiek. In de voorstellen van de staatssecretaris en de commissie-Haks is, terecht, veel aandacht voor de eerste schakel. Aan de tweede schakel wordt echter nauwelijks aandacht besteed. De commissie-Haks noemt marketing wel een aantal keer, maar niet als één van de zaken waar het fonds zich vooral voor zou moeten inspannen, en ook niet als primaire doelstelling van de subsidieregeling. Aangezien het hier een fonds voor programmering- én marketingondersteuning betreft, verbaast het de leden van de fractie van D66 dat aan het marketingaspect zo weinig aandacht wordt besteed. Hoe reageert de staatssecretaris op de onderbelichting van het marketingaspect in de voorliggende plannen en is hij bereid marketingsubsidies een belangrijker plaats te geven in het op te richten fonds?

Kan de staatssecretaris aangeven of subsidies van het fonds alleen bedoeld zijn voor producties die al subsidie van overheidswege ontvangen?

De leden van de fractie van D66 zijn het er mee eens dat profilering een belangrijk voordeel is van oprichting van een afzonderlijk fonds. Niet geheel duidelijk wordt echter welke andere redenen de staatssecretaris heeft om te kiezen voor oprichting van een afzonderlijk fonds in plaats van het fonds onder te brengen bij bijvoorbeeld het Fonds voor de Podiumkunsten. Kan de staatssecretaris nader ingaan op de redenen om te kiezen voor een afzonderlijk fonds? Kan de staatssecretaris aangeven waarom een te grote vermenging van aanbod- en afnamestimulering leidt tot een minder gunstige positie van het niet-gesubsidieerde aanbod, zoals hij stelt op pagina 3 van zijn brief? Het fonds zal waarschijnlijk worden ondergebracht in hetzelfde gebouw als het Fonds voor de Podiumkunsten. Is hierover met het Fonds voor de Podiumkunsten overlegd en beschikt het Fonds hiervoor over voldoende fysieke ruimte? Terecht stelt de Raad voor

Cultuur dat een goede afstemming tussen het nieuwe fonds en bestaande instellingen (als het Fonds voor de Podiumkunsten, het Fonds voor de Amateurkunst en de Phoenix Foundation) belangrijk is. Hoe wil de staatssecretaris deze afstemming garanderen?

De leden van de fractie van D66 hebben enige vragen ten aanzien van het voorgestelde budgettaire kader van het fonds. In het rapport van de commissie-Haks en in de brief van de staatssecretaris ontbreekt een heldere onderbouwing, vanuit het oogpunt van de *behoefte* aan programmering- en marketingsteun, van het voorgenomen budget van 10,9 miljoen gulden voor het fonds. Kan de staatssecretaris deze onderbouwing geven? De middelen voor het op te richten fonds worden voor een belangrijk deel overgeheveld uit de budgetten van andere organisaties die op dit gebied werkzaam zijn (onder andere het Nationaal Popinstituut, Gaudeamus, het Nederlands Impressariaat en het Fonds voor de Podiumkunsten). Kan de staatssecretaris aangeven wat deze overheveling betekent voor het functioneren van die organisaties? Door vertegenwoordigers van de provincies is positief geadviseerd over de overdracht van 1,4 miljoen gulden uit de provinciale afnamebudgetten. Bestaan er ook dergelijke fondsen op gemeentelijk niveau en is in dat geval ook geprobeerd om van gemeenten toezeggingen te krijgen te krijgen voor een overdracht van budgetten naar het fonds? Zo nee, waarom niet? Kan de staatssecretaris nader toelichten wat het doel is van het gezamenlijke budget van 3 miljoen gulden van het Fonds voor de Podiumkunsten en het programmering- en marketingfonds? Wie heeft de eindverantwoordelijkheid over het bedrag en ten laste van welke andere bestemmingen komt het?

Op welke wijze is monitoring en evaluatie van het fonds geregeld? Is de staatssecretaris bereid de Kamer een jaar na oprichting van het fonds te informeren over de behaalde resultaten van het fonds?

Het fonds voor programmering- en marketingondersteuning zal er hopelijk toe bijdragen dat ons brede podiumaanbod zijn weg vindt naar een groot en gevarieerd publiek. Elders in de podiumkunstensector dreigt er echter, met de korting op subsidie aan het Theater Instituut Nederland (TIN), een belangrijke functie weg te vallen, namelijk de ondersteuning van *professionals* in de theatersector. Hoe zal de staatssecretaris verzekeren dat de functies die het TIN had op het gebied van onderzoek, reflectie, debat, deskundigheidsbevordering en ontwikkeling van internationale projecten voor de theatersector behouden blijft?

Antwoord van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Hierbij bied ik u de beantwoording aan van de vragen die door de leden van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen zijn ingebracht in het kader van het schriftelijk overleg over mijn brief van 5 juli 2001 inzake de oprichting van het landelijk Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning.

Ik wil de kamer dankzeggen voor haar vragen en opmerkingen. Uit de toelichting bij de vragen spreekt het belang dat de kamer hecht aan het stimuleren van de samenhang tussen de podia en de podiumkunstaanbieders en aan het voornemen om een sterke impuls te geven aan de culturele ambities van podia bij het programmeren van een gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig aanbod en het bereiken van een groot en divers publiek daarvoor. Het Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning wil ik oprichten om podia de beoogde impuls te kunnen geven. Ik heb daarbij met instemming kennis genomen van het belang dat meerdere fracties hechten aan een goede samenwerking met gemeenten en provincies in dit kader.

Hoewel de doelstelling van het fonds door de kamer wordt onderschreven, leven er nog wel vragen. Alvorens over te gaan tot de meer specifieke beantwoording wil ik kort in algemene zin de ambitie van het fonds benadrukken.

0. Inleiding

De versterking van de programmering door podia is een belangrijke doelstelling in de cultuurnota 2001–2004. Het fonds wil podia in ons land stimuleren tot een avontuurlijke en kwalitatief hoogwaardige programmering en hen aanmoedigen om voor dit aanbod een groter en gevarieerder publiek te bereiken. Het fonds streeft tevens naar harmonisatie van nu nog bestaande regelingen die als nadeel hebben dat ze zich kenmerken door onder meer een sterk monodisciplinaire aanpak, onvoldoende transparantie en een vermenging van subsidie- en adviestaken. Het nieuwe fonds moet deze nadelen ondervangen.

Tegelijk onderschrijf ik dat verworvenheden uit het verleden behouden dienen te worden. Ik bedoel daarmee in het bijzonder dat het fonds goed toegankelijk dient te zijn voor kleinschalige podia en dat er ondersteuning beschikbaar dient te blijven voor de verschillende podiacircuits. Met het oog hierop is voorzien in een overgangsregeling en in de inrichting van consulentfuncties voor adviestaken.

Met steun van de kamer heb ik vorig jaar reeds nieuwe middelen kunnen vrijmaken voor het fonds (invulling motie 21). Om het fonds nog beter in staat te stellen de geformuleerde ambities waar te maken, ben ik bereid om met ingang van 2002 structureel € 1 474 786 (f 3,25 miljoen) extra voor de programmering- en marketingondersteuning beschikbaar te stellen. Een deel daarvan kan gebruikt worden als matching van de bijdrage van provincies. Er is dan bij elkaar opgeteld op landelijk niveau € 3 063 016 (f 6,75 miljoen) extra beschikbaar gekomen voor programmering- en marketingondersteuning van podia ten opzichte van de vorige cultuurnotaperiode. Dat is per saldo een verdubbeling van het budget dat tot nu toe voor de directe ondersteuning van podiumprogrammering beschikbaar was.

Ik ben mij ervan bewust dat met name onder kleine podia de vrees leeft voor schaalvergroting en commercialisering. Voor beide zorgen is echter geen aanleiding. Schaalvergroting wordt namelijk geenszins verlangd om in aanmerking te komen voor ondersteuning vanuit het fonds. Wel wil het fonds de onderlinge samenwerking tussen podia – op regionaal, landelijk of landelijk niveau – en de interdisciplinaire programmering bevorderen. In de tweede plaats streeft het fonds er als gezegd naar podia te stimuleren tot een avontuurlijke programmering en tot een goede marketing ervan. Doelen van kwaliteit van programmering en marketing staan voorop, niet het bevorderen van commercialisering en popularisering.

Na deze algemene inleiding wil ik overgaan tot beantwoording van de vragen. Deze heb ik in de volgende rubrieken ingedeeld:

- relatie met het Fonds voor de Podiumkunsten
- budgettair kader
- subsidieregeling, in het bijzonder de positie van kleinschalige podia daarbinnen
- consulentfuncties
- juridische aspecten
- invoeringstermijn
- monitoring/evaluatie

1. Relatie met het Fonds voor de Podiumkunsten

De PvdA en D66 stellen vragen over de argumentatie voor de oprichting van een zelfstandig fonds. De PvdA wijst op het belang van samenwerking en afstemming tussen het Fonds voor Programmering- en Marketing-

ondersteuning en het Fonds voor de Podiumkunsten en wijst op de profilering van het Fonds voor de Amateurkunst binnen het Fonds voor de Podiumkunsten. Uit de vraagstelling van de PvdA spreekt de voorkeur om het Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning liever rechtstreeks onder hetzelfde bestuur te brengen als het Fonds voor de Podiumkunsten. D66 onderstreept het belang van profilering door het nieuwe fonds, maar acht dit eveneens binnen het Fonds voor de Podiumkunsten mogelijk.

De keuze voor een zelfstandig fonds is gebaseerd op het daartoe strekkende advies van de heer Haks. De heer Haks heeft mij toegelicht dat hij met vele gesprekspartners uit het veld over de gewenste bestuurlijke constructie heeft gesproken. Hij heeft mij laten weten dat het draagvlak voor een fonds voor programmering- en marketingondersteuning als zelfstandig onderdeel van het Fonds voor de Podiumkunsten op dit moment erg klein is. Uit zijn rapportage spreekt onder meer de zorg dat bij een volledige integratie het gesubsidieerde aanbod mogelijkwijs in een gunstiger positie zou worden gebracht dan het ongesubsidieerde aanbod. In de huidige praktijk profiteren bijvoorbeeld ook zeer veel individuele, ongesubsidieerde musici van de mogelijkheden voor podia tot afnameondersteuning. De Raad voor Cultuur ondersteunt de visie van de heer Haks dat het nieuwe fonds geen onderdeel moet worden van een bestaand fonds. Wel vindt de raad dat de afstemming en informatievoorziening tussen het nieuwe fonds en andere instellingen geen lippendienst dient te blijven. Ik deel deze opvatting van de raad. Ook de omvang van het budget, waarover hieronder nog meer, rechtvaardigt een aparte bestuursconstructie.

Huisvesting in één en hetzelfde pand draagt al bij aan de onderlinge afstemming, maar is niet voldoende. Vandaar dat in mijn brief van 5 juli is aangegeven dat er ook afstemming dient plaats te vinden van aanvraagprocedures, adviesstructuren en onderlinge beleidsplannen. Dit is géén vrijblijvende aanbeveling aan beide fondsen. De onderlinge afstemming wil ik in 2003 laten toetsen door de Raad voor Cultuur. Bedoeling is dat het nieuwe fonds op korte termijn operationeel is. Medio 2003 is er zo'n 1,5 jaar ervaring opgedaan met de onderlinge samenwerking en bereiden beide fondsen hun nieuwe beleidsplannen voor. Naar mijn mening is dan goed te bezien of de samenwerking goed verloopt en of een verdergaande vorm van integratie, mogelijk ook leidend tot één bestuurlijke entiteit, wenselijk is.

Over de nu gekozen oplossing heeft overleg plaatsgevonden met het Fonds voor de Podiumkunsten dat – in antwoord op een vraag hierover van D66 – heeft aangegeven te beschikken over de fysieke ruimte om het nieuwe fonds te huisvesten. Mede gelet op de efficiencyvoordelen van beide fondsen op één locatie ga ik er – in antwoord op vragen hierover van de PvdA – vanuit dat een overhead van 10% voor het nieuwe fonds voldoende is. Mogelijk blijkt op basis van het aantal aanvragen dat er meer personeel nodig is, maar mijn uitgangspunt blijft dat zoveel mogelijk van de beschikbare middelen netto ten goede dient te komen aan de podia en de aanbieders.

Het CDA stelt vragen over Den Haag als vestigingsplaats van het nieuwe fonds en wil weten of ik hierover overleg heb gehad met IPO en VNG. In reactie hierop wil ik toelichten dat het niet zo is dat de heer Haks mij heeft aanbevolen het fonds elders te huisvesten. De heer Haks heeft met het oog op efficiency en besparing op overhead juist gepleit voor inhuizing bij het Fonds voor de Podiumkunsten. Wel hebben vertegenwoordigers van de provincies een voorkeur uitgesproken voor een vestigingsplaats buiten het westelijke deel van de randstad. Huisvesting in Den Haag is voor de

provincies echter geen onoverkomelijk bezwaar gebleken. De provincies hebben wel gesteld het van belang te vinden dat er per landsdeel een consulent op het gebied van theater, jeugdtheater en dans beschikbaar komt.

Bij de definitieve inrichting van deze functie wil ik er naar streven om aan deze wens van de provincies zo veel mogelijk tegemoet te komen. In een aparte rubriek wordt hieronder nader op de consulentfuncties ingegaan.

De PvdA vraagt waarom niet ook in het bestuur van het Fonds voor de Podiumkunsten en in de Raad voor Cultuur vertegenwoordigers van IPO en VNG kunnen worden benoemd. De PvdA merkt daarbij op dat het Actieplan Cultuurbereik – ondanks de gemeenschappelijke financiële participatie van de drie overheidslagen – geen bestuur kent met een vertegenwoordiging van IPO en VNG. Dat laatste klopt. Wel is ten behoeve van de onderlinge afstemming een ambtelijke regiegroep met vertegenwoordigers van IPO, VNG en OCenW werkzaam. Het Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning richt zich op podia, met andere woorden: op een onderdeel van de culturele infrastructuur voor de instandhouding waarvan gemeenten de verantwoordelijkheid dragen. Daarom ligt het in de rede in het fonds ook een bestuurder uit kringen van gemeenten op te nemen als ook uit kringen van provincies gezien hun spreidingstaak ten aanzien van het podiumbeleid. Deze deelname brengt ook het belang van een intensieve afstemming tussen de overheidslagen goed tot uitdrukking. Bij de samenstelling van de Raad voor Cultuur wordt gelet op regionale spreiding. De Raad is echter tegelijk een onafhankelijk adviesorgaan. Een vertegenwoordiging vanuit VNG en IPO acht ik binnen deze structuur niet in de rede liggen. Bij de beantwoording van vragen van de kamer over de samenstelling van de Benoemingen Advies Commissie Raad voor Cultuur (BAC) heb ik mij wel bereid verklaard om erop toe te zien dat bij de eerstvolgende wijziging van die samenstelling minstens de helft van de leden over een relevante lokale of regionale achtergrond, dan wel deskundigheid op het gebied van lokaal of regionaal cultuurbeleid beschikt.

In reactie op vragen hierover van de PvdA wil ik ten slotte opmerken dat het Fonds voor de Podiumkunsten de afgelopen jaren reeds meer multidisciplinair is gaan werken. Het fonds werkt inmiddels met nog maar drie disciplinaire commissies (muziek, theater en dans) in tegenstelling tot de oorspronkelijke verdeling over veel meer deeldisciplines. In elk van de drie commissies is multi- en interdisciplinaire deskundigheid aanwezig.

2. Budgettair kader

Meerdere fracties hebben vragen gesteld over het budgettaire kader voor het nieuwe fonds.

De fractie van de VVD heeft gevraagd om meer specifiek aan te geven waaruit het budgettair kader voor het nieuwe fonds is opgebouwd. De fractie van D66 mist een onderbouwing van het genoemde bedrag van € 4 946 204 (f 10,9 miljoen) vanuit de behoefte aan marketing- en programmeringsteun. Tevens stellen de fracties van D66, PvdA, CDA en VVD vragen over de interregeling tussen het Fonds voor de Podiumkunsten en het nieuwe fonds.

Het genoemde bedrag van € 4 946 204 (f 10,9 miljoen) betreft de netto voor programmering- en ondersteuning gereserveerde bedragen, gebaseerd op de historische verdeling tussen disciplines, de voorziene bijdrage van provincies alsmede de in het kader van de Cultuurnota 2001–2004 reeds eerder beschikbaar gestelde nieuwe middelen voor programmeringondersteuning.

Bij het bedrag van € 4 946 204 (f 10,9 miljoen) waren dus nog niet inbegrepen de kosten voor ondersteuning, service en uitvoering aan de podia, de kleinschalige in het bijzonder. Bovendien ontstaat er extra budgettaire ruimte voor programmering- en marketingondersteuning door het creëren van de interregeling met het Fonds voor de Podiumkunsten.

In het concept-beleidsplan spreekt de heer Haks over een bescheiden begin. Om het fonds beter in staat te stellen de geformuleerde ambities waar te maken ben ik bereid om in het kader van de meerjarenbegroting 2002 structureel € 1 474 786 (f 3,25 miljoen) voor de programmering- en marketingondersteuning beschikbaar te stellen. Er is bij elkaar opgeteld op landelijk niveau € 3 063 016 (f 6,75 miljoen) meer beschikbaar voor netto ondersteuning van podia dan in de vorige periode.

Op grond van het bovenstaande ga ik vooralsnog uit van een totaal beschikbaar budget van € 8 179 910 (f 18 miljoen) ten behoeve van het Fonds en de in te richten consulentschappen voor de podiumkunsten. Van dit budget komt € 7 260 483 (f 16,6 miljoen) voor rekening van het Rijk. Toekenning van de resterende € 635 292 (f 1,4 miljoen) is zoals aangegeven onder voorbehoud van de besluitvorming van de individuele provinciale overheden.

In overzicht:

Van de € 7 260 483 (f 16,6 miljoen) rijksmiddelen is:

- € 1 973 943 (f 4,35 miljoen) afkomstig uit de huidige subsidies voor disciplinespecifieke regelingen ;
- € 1 134 451 (f 2,5 miljoen) afkomstig uit huidige subsidies ten behoeve van ondersteuning, service en uitvoering;
- € 680 670 (f 1,5 miljoen) uit de huidige programmeringsimpuls die nu wordt uitgevoerd door het Fonds voor de Podiumkunsten;
- € 680 670 (f 1,5 miljoen) uit huidige subsidies aan het Fonds voor de Podiumkunsten ten behoeve van festivals, manifestaties, reprises en dergelijke die ingezet gaan worden als aandeel van het Fonds voor de Podiumkunsten in de interregeling;
- € 3 063 016 (f 6,75 miljoen), bestaande uit een miljoen gulden die ik reeds ten behoeve van programmeringondersteuning heb gereserveerd in mijn beschikking van 19 september 2000 aan het Fonds voor de Podiumkunsten,
€ 1 134 451 (f 2,5 miljoen) voor programmeringondersteuning in het kader van mijn brief aan de kamer van 19 oktober 2000 (invulling van motie 21), alsmede het genoemde bedrag van structureel € 1 474 786 (f 3,25 miljoen) komend uit de voorjaarsnota.

De voorgenomen besteding van deze middelen is als volgt:

1. Voorlopig geoormerkt	
budget:	€ 2 609 236 (f 5 750 000)
2. Interregeling:	€ 1 361 340 (f 3 000 000)
3. Vrij budget:	€ 2 809 421 (f 6 191 150)
4. Ondersteuning, service, uitvoering:	€ 1 399 912 (f 3 085 000)
Totaal:	€ 8 179 910 (f 18 026 150)

Toelichting:

Ad 1: met dit voorlopig geoormerkt budget wordt de waarborg gegeven dat voor de diverse podiacircuits in het seizoen 2002–2003 minimaal de budgetten binnen het huidige systeem behouden blijven en er een geleidelijke overgang gemaakt kan worden naar de nieuwe situatie.

De volgende budgetten blijven tot en met seizoen 2002–2003 aldus geoormerkt:

Popmuziek (NPI)	€ 907 560 (f 2 000 000) (jaarlijks t/m jaar 2004)
Nieuwe Muziek (Gaudeamus)	€ 90 756 (f 200 000)
Jazz (MTN)	€ 385 713 (f 850 000)
Kamermuziek (NI)	€ 499 158 (f 1 100 000)
Kleinschalig theater & dans (MTN)	€ 726 048 (f 1 600 000) (onder voorbehoud van besluitvorming individuele provincies)
Totaal:	€ 2 609 236 (f 5 750 000)

Ad 2. de interregeling van het Fonds voor de Podiumkunsten en Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning:

De voornaamste reden om een regeling in het leven te roepen waar de beide fondsen bij betrokken zijn is dat het stimuleren van aanbod en het bevorderen van de afname daarvan nauw verwant doelen zijn. Het is de bedoeling dat de interregeling tot een versterking van beider activiteiten leidt.

Een vergelijkbare gemeenschappelijke regeling is ook toegepast voor de besteding van E-Culture gelden door de gezamenlijke cultuurfondsen. Voor deze regeling is een aparte adviesstructuur in het leven geroepen waarin de verschillende fondsen participeren. Voor de interregeling van het Fonds voor de Podiumkunsten en het Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning wil ik een vergelijkbare regie laten voeren.

De hoogte van het budget is ingegeven door het feit dat het een substantieel bedrag moet zijn om daadwerkelijk invulling te geven aan de gewenste samenwerking. In het interbudget kan onder meer het accent worden gelegd op:

- reprises van kleinschalig aanbod voor kleinschalige podia;
- co-producties van podia en aanbieders;
Daarbij dient steeds nadrukkelijk ook aan niet-structureel gesubsidieerd aanbod te worden gedacht;
- innovatieve programmering van producties op festivals;

Ad 3. het vrije budget van € 2 809 421 (f 6 191 150) wordt in het kader van de subsidieregeling tot besteding gebracht door het Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning.

Ad 4. Ondersteuning, service en uitvoering:

Het Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning kent in beginsel een maximale overhead van 10%. Er wordt voorlopig uitgegaan van een beschikbaar budget voor uitvoeringskosten van € 453 780 (f 1 000 000). Ik heb hiervoor al aangegeven dat een iets hogere overhead denkbaar is als de toegankelijkheid en efficiëntie voor aanvragers dat zou vereisen. Voor het genre instituut kamermuziek is eveneens € 453 780 (f 1 000 000) jaarlijks beschikbaar. Het plan tot het benoemen van consulenten theater, jeugdtheater en dans en het door laten gaan van diverse activiteiten op het gebied van Jazz en Pop is binnen een budget van € 492 352 (f 1 085 000) mogelijk.

Het is mogelijk dat gedurende de implementatie van de nieuwe structuur in beperkte mate afwijkingen in de hierboven gespecificeerde budgetten plaatsvinden, met uitzondering van de geormerkte budgetten 2002–2003.

De VVD heeft mij gevraagd of er al duidelijkheid bestaat over de besluitvorming van de provinciale overheden ten aanzien van het beschikbaar stellen van het hierboven genoemde bedrag van € 635 292 (f 1,4 miljoen). Op uitnodiging van het IPO heeft de heer Haks tijdens een vergadering van de betrokken portefeuillehouders een toelichting gegeven op het conceptbeleidsplan voor het programmeringsfonds. Tijdens deze vergadering is in beginsel ingestemd met de oprichting, de werkwijze en de inhoud van het nieuwe Fonds voor Programmering- en Marketingondersteuning onder voorwaarde dat de volgende elementen bij de inrichting, monitoring en evaluatie van het fonds herkenbaar worden meegenomen:

- partnership tussen de verschillende overheden (rijk, provincies en gemeenten);
- aandacht voor kleinschaligheid en het functioneren in de regio;
- meerwaarde voor provincies;

De besluitvorming tot overheveling vindt uiteraard plaats per individuele provincie, maar ik ben ingenomen met de uitgesproken instemming met het fonds.

Overigens zijn – in reactie op een vraag van D66 – gemeenten primair verantwoordelijk voor de programmeringsbudgetten van accommodaties. Ik hoop dat het fonds ook voor gemeenten een stimulans zal zijn om de komende jaren meer te investeren in de culturele ambities van hun podia. Gemeenten realiseren overigens forse inspanningen bij de bouw van accommodaties. Om deze accommodaties goed tot bloei te brengen is het van belang dat programmeurs beschikken over de middelen voor een avontuurlijke en aantrekkelijke programmering.

3. Subsidieregeling, in het bijzonder de positie van kleinschalige podia daarbinnen

Verschillende fracties (VVD, D66, CDA en PvdA) stellen vragen over de subsidieregeling van het nieuwe fonds. In de vraagstelling klinkt met name de zorg door voor de noodzakelijke toegankelijkheid en variëteit in de regeling, in het bijzonder ten behoeve van de kleinschalige podia.

In de inleiding bij de beantwoording heb ik ook van mijn kant benadrukt dat de inrichting van het fonds niet ten koste moet gaan van het kleinschalige circuit. Daarvoor zijn ook de nodige «checks and balances» ingebouwd, zoals de extra beschikbare middelen, de samenwerking met Fonds voor de Podiumkunsten als ook de nadruk die de Raad voor Cultuur, de heer Haks en de provincies op de positie van de kleinschalige podia hebben gelegd.

Voor de kleine podia biedt het fonds de mogelijkheid tot marketing- en uitkoopsubsidies voor het programmeren van het complexe podiumkunstenaanbod. Om de onderlinge samenwerking tussen podia te bevorderen, kent het fonds na de overgangperiode in principe geen aanvragen van individuele podia toe. In het concept-beleidsplan van de heer Haks wordt echter gewezen op de verschillen in schaalgrootte tussen podia. Zo is er door hem op gewezen dat het met name kleine podia veelal ontbreekt aan tijd en expertise om meerjarige contracten met andere podia en aanbieders af te sluiten. In de subsidieregeling van het fonds dient met deze omstandigheid dan ook rekening te worden gehouden. Waar het gaat om de voorwaarde tot samenwerking zullen aan de kleinere podia iets lichtere eisen dienen te worden gesteld dan aan de grotere podia. Ook met behoud van het principe van één regeling kan er dan een goede weging plaatsvinden van de aanvragen van kleinschalige podia. Wel zal het ook bij de kleinere podia dienen te gaan om aanvragen van meerdere podia waarin voornemens ten aanzien van de programmering en de marketing zijn vastgelegd. Consulents kunnen met name de kleine podia stimuleren bij het opstellen van goede aanvragen.

In antwoord op vragen hierover van de PvdA wil ik toelichten dat de ondersteuning door het fonds uitgaat van een periode van maximaal drie jaar. Verwacht mag worden dat een toegekende aanvraag binnen die periode tot effecten leidt voor de deelnemende podia: in termen van versterking van de kwaliteit van de programmering en in termen van publieksbereik. Dat leidt tot meer inkomsten voor het podium voor een bepaalde categorie aanbod en naar verwachting ook tot een steviger positie in de gemeentelijke infrastructuur.

In die zin kan er sprake zijn van een afname in de subsidieafhankelijkheid van het fonds. De beperking tot drie jaar neemt overigens niet weg dat podia meerdere plannen tegelijk of opeenvolgend kunnen indienen bij het fonds en toegekend kunnen krijgen. Op die manier kan het fonds er aan bijdragen dat er meer ruimte voor nieuw podiumkunstaanbod ontstaat.

In de brief van 5 juli heb ik de doelstelling van het rapport Haks dat het fonds «waar mogelijk een bijdrage moet leveren aan het verbeteren van de inkomens en rechtspositie van podiumkunstenaren» niet overgenomen. Primaire doelstellingen van het fonds zijn voor mij de versterking van de programmering en het vergroten en verbreden van het publieksbereik. Ik acht het – in antwoord op vragen van de PvdA – echter tegelijk waarschijnlijk dat de ondersteuning van het fonds leidt tot de genoemde verbetering van de inkomenspositie van de aanbieders van podiumkunsten, aangezien de ondersteuning van plannen door het fonds aan podia de mogelijkheid geeft om reële uitkoopsummen te bieden, waarbij – indien van toepassing – de cao-norm gehanteerd wordt. In de vorm van monitoring zouden deze effecten kunnen worden beoordeeld en zodoende ook aanleiding kunnen geven tot betere afspraken tussen podia en aanbieders over gages.

De fractie van D66 vindt dat in het concept-beleidsplan het marketing-aspect onderbelicht is gebleven. Het is echter de bedoeling dat dit aspect veel aandacht krijgt. Een aanmerking op de huidige praktijk van de podiumondersteuning was vaak dat in regelingen geen relatie werd gelegd met het publieksbereik. Bovendien is juist de doelstelling van het fonds om enerzijds de kwaliteit van de programmering te bevorderen, maar tevens te stimuleren dat voor deze programmering een groter en gevarieerde publiek wordt bereikt. In de ontwerp-subsidieregeling is daarom het accent gelegd op meerjarige samenwerking tussen podia en aanbieders zodat gezamenlijk kan worden gewerkt aan het realiseren van marketingdoelstellingen. In de subsidieregeling staat het verstrekken van marketingsubsidies ook expliciet vermeld. De opmerking van D66 neem ik

echter wel ter harte. De intentie om marketingplannen te ondersteunen zal in de profilering van het fonds duidelijk naar voren dienen te komen.

Eveneens in antwoord op D66 wil ik melden dat subsidies van het fonds zeker niet alleen bedoeld zijn voor producties die al van overheidswege subsidie ontvangen. Binnen de door podia in te dienen plannen dient zeker ook ruimte te zijn voor het ongesubsidieerde aanbod.

4. Consulentfuncties

De fracties van PvdA, VVD, CDA en D66 stellen vragen ten aanzien van de invulling van de consulentfuncties.

De PvdA vraagt zich af of de voorgestelde structuur – één fonds met daarnaast genre-instituten en consulenten – voldoende helder is. Kritiek op de bestaande situatie bestond echter juist uit het weinig transparante complex van uiteenlopende regelingen en een vermenging van subsidie- en adviestaken. Die beide taken dienen in de nieuwe structuur op een zuivere manier gescheiden te worden. Voor wat betreft de subsidieverstrekking beoog ik door de inrichting van één loket een zo transparant mogelijke procedure. Tegelijk is er vanuit vele veldorganisaties en ook vanuit de Raad voor Cultuur gepleit voor behoud van het fijnmazige netwerk van ondersteuning van podia en daarbij behorende deskundigheden in ons land. De door de heer Haks aanbevolen consulentfuncties dragen hieraan bij. In de komende periode wil ik de toedeling van deze functies in overleg met het veld nader uitwerken. Uitgangspunt is daarbij dat consulentfuncties zoveel mogelijk binnen bestaande genre-instituten dienen te worden uitgeoefend. Ik ben geen voorstander van een vergaande versnippering van deze functie over deeldisciplines.

Het CDA herinnert mij er aan dat ik steeds heb aangegeven dat expertise die is opgebouwd niet verloren mag gaan. Zij vraagt mij of in het nu voorliggende plan dit voldoende gewaarborgd is. De VVD en D66 vragen mij naar de consequenties voor de taakuitoefening van de huidige instanties van het gebruik van € 2 042 011 (f 4,5 miljoen) voor het nieuwe fonds van hun bestaande middelen.

Zoals toegelicht in de brief van 5 juli leidt deze overheveling ertoe dat met ingang van 2002 de subsidierelatie met het Nederlands Impresariaat en Muziek en Theater Netwerk wordt beëindigd. De werkzaamheden op het gebied van de kamermuziek krijgen een nieuwe vorm binnen een aparte genre-instituut voor deze sector dat zich zal richten op de versterking en ontwikkeling van de kamermuziek, het instrumenteren van podia en het toenemen van de publieke belangstelling.

De Raad voor Cultuur heeft positief geadviseerd over het initiatief. Een deel van het personeel van het Nederlands Impresariaat gaat over naar het nieuwe instituut; op een ander deel zal een beroep worden gedaan in het kader van de helpdesk voor het nieuwe fonds ten behoeve van het overgangsseizoen 2002–2003. Waar van toepassing wordt voor personeelsleden voorzien in een zorgvuldig sociaal plan.

Met Muziek en Theater Netwerk zijn afspraken gemaakt over een goede afwikkeling van het seizoen 2001–2002. Het ligt in de bedoeling dat in het overgangsseizoen 2002–2003 zoveel mogelijk de huidige regelingen nog voor één seizoen worden gehandhaafd, waarbij de financiële handling reeds door het nieuwe fonds wordt verricht. Op grond van recent overleg ga ik er daarnaast vanuit dat met het bestuur van Muziek en Theater Netwerk goede afspraken kunnen worden gemaakt over de wijze waarop vanuit MTN kan worden bijgedragen aan de voorbereiding van het

seizoen 2002–2003, in samenhang met de besluitvorming over de consulenten voor theater, jeugdtheater en dans.

D66 vraagt mij in dit verband om een reactie op het feit dat door de korting op de subsidie aan het Theater Instituut Nederland de ondersteuning van professionals dreigt weg te vallen. Zij wil de verzekering dat de betreffende functies voor de theatersector behouden blijven. Het is niet zo dat met de reorganisatie van het Theater Instituut deze ondersteuning volledig is weggevallen, maar zij is in capaciteit wel aanzienlijk teruggenomen. Een uitbreiding van de capaciteit is alleen te realiseren op basis van aanvullende middelen. Het zeer kritische advies van de Raad voor Cultuur over de uitoefening van de bedoelde functies door het TIN in de afgelopen cultuurnota-periode noopt mij tegelijk er toe de functies van onderzoek, deskundigheidsbevordering en internationalisering elk op hun eigen merites te beoordelen. Het huidige TIN heeft voor het professionele veld nog steeds veel te bieden. Ik zie goede mogelijkheden om met het TIN het gesprek aan te gaan over de onderbrenging van de door de heer Haks aanbevolen consulentfuncties Theater, Jeugdtheater en Dans. Deze consulenten krijgen een informatie-, advies- en promotiefunctie ten aanzien van het kleinschalige aanbod. Ik wil de budgettaire ruimte bieden om drie van deze functionarissen aan te stellen, waarbij elk van deze consulenten een landsdeel tot zijn aandachtsgebied zal rekenen.

Voor het Nationaal Popinstituut geldt dat gedurende de lopende Cultuurnota-periode zij de uitvoering voor haar rekening blijft nemen, waarbij voortaan de toewijzing van middelen aan het instituut via het nieuwe fonds zal verlopen. Ook met Gaudeamus zijn inmiddels afspraken gemaakt voor het overgangsseizoen 2002–2003. Beide instituten blijven verder functioneren als genre-instituten voor respectievelijk popmuziek en nieuwe muziek.

5. Juridische aspecten

Mijn brief van 5 juli 2001 is tevens bedoeld als aanmelding bij de beide Kamers der Staten-Generaal van de oprichting van een stichting als bedoeld in art. 9 van de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid. Dit artikel machtigt mij om een privaatrechtelijke stichting op te richten die subsidies verstrekt. De fracties van PvdA en CDA hebben een aantal vragen gesteld die zich concentreren op het punt waarom ik voor de oprichting van het nieuwe fonds niet heb gekozen voor een traject op grond van de Comptabiliteitswet. Het CDA vraagt zich daarbij in het bijzonder af of dit traject alleen gekozen is vanwege de beperktere informatie noodzaak richting kamer. De PvdA vraagt zich onder meer af of de instelling van het nieuwe fonds wel voldoet aan de binnenkort te behandelen kaderwet ZBO's en wil weten of de Wet op het specifiek cultuurbeleid niet met artikel 9 van de Comptabiliteitswet in overeenstemming moet worden gebracht.

Ten aanzien van de vragen geef ik de volgende toelichting:

Onlangs is aan de kamer de nota naar aanleiding van het verslag Kaderwet ZBO's uitgebracht (KII, 2000/2001 27 426, nr. 5). Daarbij is een bijlage meegestuurd, met alle ZBO's, die onder de werking van de kaderwet gebracht kunnen en moeten worden, en die in het project aanpassingswetgeving aan de orde komen. Wanneer instellingen nu nog niet aan alle eisen voldoen, dan geeft de aanpassingswetgeving de gelegenheid dat alsnog recht te zetten. De cultuurfondsen, opgericht op grond van de Wet op het specifiek cultuurbeleid figureren in dat overzicht. Cultuurfondsen zijn bekleed met openbaar gezag (om subsidies te kunnen verstrekken), en zijn privaatrechtelijk vorm gegeven.

In de genoemde nota naar aanleiding van het verslag heeft de regering verklaard dat zij een voorkeur heeft voor de publiekrechtelijke vorm, maar dat in sommige gevallen de privaatrechtelijke vorm van ZBO's ook mogelijk moet zijn. In de nota heeft de regering aangegeven dat het niet de bedoeling is om bij de gelegenheid van deze Kaderwet de individuele keuzen die in dit opzicht in het verleden zijn gemaakt alle opnieuw ter discussie te stellen (pag. 5 van de nota n.a.v. het Verslag).

De Wet op het specifiek cultuurbeleid geeft, in artikel 9, de Minister een permanente wettelijke machtiging tot oprichting of medeoprichting van privaatrechtelijke rechtspersonen met volledige rechtsbevoegdheid, die tot doel hebben de bevordering van het instandhouden, ontwikkelen, sociaal en geografisch spreiden of anderszins verbreiden van een of meer cultuuruitingen, door daartoe financiële bijdragen ter beschikking te stellen. Belangrijke criteria voor fondsvorming zijn: een substantieel aantal subsidiebeslissingen waarmee een substantieel bedrag is gemoeid, bedoeld voor projectmatige incidentele activiteiten, waarbij een directe politieke sturing en verantwoording niet aan de orde zijn, omdat het vooral om inhoudelijke beslissingen gaat.

De privaatrechtelijke rechtsvorm waarbij in het geval van de cultuurfondsen voor is gekozen, is historisch bepaald. Om redenen van uniformiteit en efficiëntie is die rechtsvorm door de jaren heen gehandhaafd. Tijdens de parlementaire behandeling van de Wet op het specifiek cultuurbeleid is de privaatrechtelijke status van de fondsen ook uitgebreid aan de orde geweest. In het debat is verwezen naar de totstandkoming van een voorganger van deze wet, de Fondsenwet scheppende kunsten, die een vergelijkbare bevoegdheid voor de minister, maar dan op een smaller cultuurgebied in het leven had geroepen. De wetgever heeft dit systeem met de vaststelling van de Wet op het specifiek cultuurbeleid bekrachtigd en het toepassingsgebied bovendien uitgebreid tot het gehele cultuurveld. De Kaderwet ZBO's heeft niet de ambitie die keuzen ter discussie te stellen.

Verder is een belangrijke reden om voor de procedure via de Wet op het specifiek cultuurbeleid te kiezen in plaats van de Comptabiliteitswet de volgende.

De stichtingen (Fondsen) die op grond van artikel 9 van de WSC zijn opgericht zijn bestuursorganen die de taak hebben subsidiereglementen op te stellen en die de bevoegdheid hebben subsidies te verlenen bij beschikking. Stichtingen die op grond van de Comptabiliteitswet worden opgericht kunnen niet met openbaar gezag bekleed worden. Het zijn derhalve geen bestuursorganen en ze kunnen geen beschikkingen afgeven. Op dit punt is er dus een groot verschil tussen de beide mogelijkheden.

Het antwoord op de vraag waarom de minister niet heeft gekozen voor de Comptabiliteitswet is er verder in gelegen dat de laatste wet bij uitstek het instrument is voor het cultuurbeleid, waarin de specifieke bevoegdheden voor de minister op dit terrein zijn vastgelegd. Een van die bevoegdheden is het oprichten van stichtingen ter bevordering van cultuuruitingen. De minister hoeft hiervoor dus niet de algemene bevoegdheid, neergelegd in de Comptabiliteitswet te gebruiken. De Wet op het specifiek cultuurbeleid schrijft voor dat de minister niet eerder overgaat tot de oprichting van een rechtspersoon dan nadat de beide kamers zijn geïnformeerd, onder overlegging van de concept-statuten. De Wet op het specifiek cultuurbeleid kent overigens een informatieplicht richting de Tweede Kamer die vergelijkbaar is met die van de Comptabiliteitswet (artikel 29). De route via de Comptabiliteitswet beoogt dat de Kamer in het uiterste geval de weg van wetgeving kan kiezen voor de oprichting van een

stichting. In het geval van de Wet op het specifiek cultuurbeleid is die bevoegdheid permanent neergelegd in de wet.

6. Invoeringstermijn en overgangsregeling

De fracties van PvdA en CDA vragen zich af hoe het tijdpad nu verloopt, nu er in september nog geen duidelijkheid is gegeven over de regelingen 2002–2003.

Ten behoeve van het seizoen 2002–2003 zal voor de kleinschalige podia de overgangsregeling van kracht zijn. Hierdoor krijgen de podia, die gebruik maken van de huidige regelingen, de kans om mee te bewegen in de nieuwe situatie. Dit is met name voor de kleinschalige podia van evident belang in verband met de grote afhankelijkheid van de huidige subsidies.

Momenteel treft de heer Haks op mijn verzoek de noodzakelijke voorbereidingen hiervoor. Deze voorbereidingen vinden plaats in goed overleg met de diverse betrokken partijen. Concreet moet de regeling er op neerkomen dat voor het seizoen 2002–2003 op het gebied van kamermuziek, jazz, kleinschalig theater, dans en jeugdtheater de huidige regelingen zoveel mogelijk gehandhaafd blijven.

Voor de uitvoering van de overgangsregeling is voorzien dat voor de pop en de nieuwe muziek het Nationaal Popinstituut en Gaudeamus belast zullen worden met de uitvoering. Voor de overige disciplines wordt onder verantwoordelijkheid van het nieuwe fonds een helpdesk ingericht die voor wat betreft de kamermuziek en jazz bemand zou dienen te worden door personeel van het Nederlands Impresariaat. Ik heb hiervoor al aangegeven dat op grond van recent overleg er ook met het bestuur van Muziek en Theater Netwerk goede afspraken kunnen worden gemaakt over de wijze waarop vanuit MTN kan worden bijgedragen aan de voorbereiding van het seizoen 2002–2003, in samenhang met de besluitvorming over de consultants voor theater, jeugdtheater en dans.

Na instemming van de kamer met oprichting van het fonds zal het fonds alsmede de overgangsregeling zo snel mogelijk worden ingesteld. Daarmee zou de vertraging in de bekendmaking van de overgangsregeling overzienbaar kunnen zijn. Tevens streef ik na oprichting van het fonds naar een snelle benoeming van een werkbestuur en daarna een directeur. Ik ben mij bewust van de korte termijnen waarop de zaken geregeld dienen te worden. Ik zal mij inzetten om eventuele vertragingen tot een minimum te beperken.

In de vervolgfase liggen er voor de kleinschalige podia bij het nieuwe fonds eerder mogelijkheden dan bedreigingen. Daar waar de kleinschalige podia in de huidige regelingen veelal slechts subsidies krijgen voor programmeringsgelden, gaat het fonds tevens geld beschikbaar stellen voor marketinginitiatieven. In deze nieuwe situatie kunnen ook de kleinschalige podia een sprong maken naar meer publiek, meer recette-inkomsten en, op termijn, een meer professionele bedrijfsvoering.

7. Monitoring en evaluatie

D66 vraagt op welke wijze is voorzien in monitoring en evaluatie. De PvdA vraagt of ik bereid ben de door de heer Haks voorgestelde jaarlijkse monitoring in het bijzonder voor het kleinschalig aanbod te doen en bij een nadelig effect voor de kleinschalige podia de regelingen te herzien.

Zoals ik heb vermeld in de Memorie van Toelichting bij de meerjarenbegroting 2002 zal de monitoring/evaluatie in samenspraak met het (op te richten) fonds plaatsvinden (zie blz 226). Het is mijn bedoeling dat de

monitoring jaarlijks zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens genereert over de effecten van het beleid van het fonds. In het concept-beleidsplan van het fonds staat reeds vermeld dat het fonds deze monitoring ook wil en waar noodzakelijk regelingen zal aanpassen. De beoogde effecten van het fonds zijn een versterking van de programmering en marketing van de podia die leidt tot een verruiming en verbreding van het publieksbereik. Er is met andere woorden sprake van een complex van doelstellingen waarbij – in antwoord op vragen van D66 hierover – ook voor mij vaststaat dat afname door een groot publiek nooit een absolute voorwaarde dient te zijn voor subsidiëring, wanneer het een kwalitatief hoogstaande productie betreft. Het complex van doelstellingen dient dan ook in relatieve samenhang gemonitord te worden, waarbij ik toezeg dat waar nadelige effecten zouden blijken voor de afname van het kleinschalig aanbod, ik het fonds zal vragen de regeling bij te stellen. Voor dergelijke effecten ben ik echter niet zo bevreesd, nu er in de vrije ruimte van het fonds en via de interregeling aanzienlijk meer middelen voor de kleinschalige podia beschikbaar komen. Ik zal de kamer nader informeren zodra het fonds en het ministerie tot overeenstemming zijn gekomen over het monitoringsprogramma.

Slot

Met het bovenstaande hoop ik te hebben voorzien in de behoefte aan meer informatie en toelichting bij de leden van de kamer. De inrichting van het nieuwe fonds betekent in mijn ogen een stimulans tot samenwerking op vele niveaus: tussen disciplines onderling, tussen podia en aanbieders, tussen programmeurs en marketeers en ten slotte tussen de drie overheidslagen. Het is mijn streven dat deze samenwerking leidt tot duurzame effecten: ten gunste van de culturele ambities van podia en aanbieders én ten gunste van de publieke belangstelling daarvoor. De kwaliteit van het aanbod op onze podia verdient het om in al zijn verscheidenheid veel gezien te worden.

De voorzitter van de commissie,
Van der Hoeven

De griffier voor dit verslag,
Stahlie